

Домаћа сарадња у 2017. години

Сарадња са регулаторним телима државним органима и организацијама, факултетима и цивилним сектором

Споразуми са регулаторним телима и државним органима и њихова реализација

Комисија као важан предуслов за свој ефикаснији рад види квалитетан систем размене информација са свим релевантним органима, организацијама и телима чији је оснивач Република Србија. У том смислу, од кључне важности у свакодневном раду је и перманентна размена информација и података, усаглашавање ставова о питањима од заједничког интереса, као и заједничко учешће у активностима које доприносе афирмацији политика које спроводе ова тела, а чији рад може на било који начин бити од значаја за развој конкуренције на тржишту.

Сарадња са институцијама са којима је потписан протокол о сарадњи у претходним годинама показала се као изузетно корисна, пре свега у погледу размене података, али и у контексту размене ставова по свим актуелним темама или поступцима који се воде пред Комисијом или другим органима и институцијама.

Током претходних година Комисија потписала је споразуме о сарадњи са Народном банком Србије, Министарством за унутрашње послове, Агенцијом за енергетику, Републичком агенцијом за електронске комуникације и поштанске услуге – РАТЕЛ, Агенцијом за привредне регистре, Привредном комором Србије, Агенцијом за борбу против корупције, као и Републичком комисијом за заштиту права понуђача у поступцима јавних набавки.

Током 2017. године, потписан је Споразум о сарадњи између Комисије, као самосталне и независне организације која врши овлашћења у складу са Законом и Регулаторног тела за електронске медије (РЕМ) као самосталне и независне регулаторне организације која врши јавна овлашћења у складу са одредбама Закона о електронским медијима, чија ће реализација омогућити садржајнију сарадњу, у циљу заштите јавног интереса и јачања интегритета ових тела. Споразумом је предвиђена континуирана размена информација и података, као и усаглашавање ставова о питањима од заједничког интереса, као и заједничко учешће у активностима које доприносе афирмацији политика које спроводе Комисија и РЕМ.

Иначе, потписани Споразум резултат је активности које је током претходне године Комисија предузела, а у контексту проширења сарадње са регулаторним телима. Наиме, у септембру је у просторијама Комисије одржан заједнички састанак председника Комисије, заменика председника Савета РЕМ-а и директора РАТЕЛ-а и њихових сарадника. Том приликом је констатовано да, иако ове институције добро сарађују, још увек постоји простор за унапређење те сарадње, а договорени су и конкретни кораци који ће обезбедити још већу ефикасност у заједничким активностима, што ће за резултат имати и квалитетнији рад сваке институције понаособ.

У претходном периоду, Комисија је започела разговоре о ближој сарадњи са Пореском управом Републике Србије, Управом царина Републике Србије и другим институцијама

чије су активности компатибилне са оним које су у мандату Комисије. Подаци којима располажу наведени органи и организације могу бити важни у поступцима који се воде пред Комисијом, а често и неопходни за њен рад, како са становишта своје структуре, тако и брзине њиховог обезбеђивања.

Полазећи од значаја јавних набавки за добробит друштва у целини, претходне године посвећена је изузетна пажња овој области, односно откривању и спречавању тајног координисања понуђача (тзв. „намештена“ или „лажирана понуда“), као и у погледу омогућавања што већем броју понуђача да учествују у поступку јавних набавки. Значајно је унапређена сарадња и координација активности са Управом за јавне набавке. У исто време, настављена је сарадња и са Републичком комисијом за заштиту права у поступцима јавних набавки, као и са Агенцијом за борбу против корупције, нарочито у контексту борбе против корупције у поступцима јавних набавки. Потреба за сарадњом, настала је пре свега у вези са откривањем намештених понуда при чему је могуће открити и везу између наручиоца и понуђача која указује на корупцију. У том смислу, и током 2017. године, као и у години пре, одржана је, под покровитељством ОЕБС-а дводневна радионица на којој су представници ових тела наставили са активностима у складу са утврђеним заједничким подручјима сарадње у контексту Закона о јавним набавкама, Закона о Агенцији за борбу против корупције и Закона о заштити конкуренције. Под активностима и мерама се подразумева даља едукација у погледу борбе против корупције у јавним набавкама и извештавање о броју пријављених повреда конкуренције у поступцима јавних набавки у вези са чланом 27. Закона о јавним набавкама, предузетим активностима као и изреченим мерама забране учешћа у поступцима јавних набавки у вези са чланом 167. Закона о јавним набавкама. Такође, Комисија и Агенција за борбу против корупције одредиле су контакт особе које су задужене за размену података о конкретним случајевима који су од интереса за ове две институције.

Традиционално добри односи између Комисије и Привредне коморе Србије, ове године добили су потврду и у договору постигнутом на састанку председника Комисије и председника ПКС. Током овог сусрета договорено је учешће представника Привредне коморе Србије у Радној групи за израду новог Закона о заштити конкуренције, што отвара простор да се у нова законска решења имплементирају ставови привредника, чиме се Комисија изнова афирмисала као стабилан и предвидив партнер привреди Републике Србије у унапређењу пословног амбијента.

Комисија није занемарила значај учешћа цивилног сектора у процесу израде новог законодавног оквира политике заштите конкуренције. У том смислу, председник Комисије разговарао је крајем године са директором Комитета правника за људска права (*YUCOM*). Током сусрета размотрена су најважнија питања везана за припрему нове законске регулативе која се односи на област политике заштите конкуренције. Тим поводом договорено је да и представници цивилног сектора активно узму учешћа у изради закона и да својом експертизом допринесу што квалитетнијим решењима и развоју праксе Комисије, нарочито у области заштите људских права.

Председник Комисије разговарао је у октобру 2017. године и са шефицом Преговарачког тима Србије за вођење преговора о приступању Републике Србије ЕУ и том приликом ју је упознао са активностима Комисије у процесу преговора у оквиру Поглавља 8 – Политика конкуренције. Указано је да је Комисија у потпуности испунила досадашње планове везане за унапређење подзаконског оквира, као и да је, у

циљу што квалитетније јавне расправе, продужила рок за доставу коментара и мишљења на нацрте Уредбе о споразумима о трансферу технологије и Уредбе о споразумима између учесника на тржишту железничког, друмског и саобраћаја на унутрашњим водним путевима који се изузимају од забране.

Протоколи о сарадњи са факултетима у Републици Србији и њихова реализација

У складу са стратешким опредељењем даљег унапређења сарадње са академском заједницом, фебруара 2017. године, председник Комисије и декан Економског факултета Универзитета у Крагујевцу потписали су **Меморандум о сарадњи Комисије за заштиту конкуренције и Економског факултета у Крагујевцу.**

Меморандумом о сарадњи предвиђа успостављање стручне сарадње ове две институције у области политике заштите конкуренције, и то кроз организацију семинара, гостујућих предавања стручњака из Комисије, заједничких тематских радионица, формирање програма студентских пракси, заједничке издавачке делатности из области конкуренције. Разлог потписивања овог Меморандума лежи у чињеници да увођење тржишне економије неизоставно треба да буде праћено одговарајућим знањем о политици и праву конкуренције као главном покретачу слободног тржишта, као и темељним образовањем економиста и правника о њиховом стварању и примени. Потписани документ ће омогућити заједнички рад на промоцији политике заштите конкуренције и подизању свести о њеном значају, као и увођење предмета из области заштите конкуренције, као изборне опције за студенте на мастер студијама.

Председник Комисије и декан Правног факултета Универзитета у Београду потписали су током 2017. године **Меморандум о сарадњи Комисије за заштиту конкуренције и Правног факултета у Београду.**

Потписани документ ће омогућити заједнички рад на промоцији политике заштите конкуренције и подизању нивоа знања у области права конкуренције и квалитетнијег образовања студената ради остваривања тог циља.

Меморандум о сарадњи са Економским факултетом у Нишу, потписан у јулу 2017. године, представља четврти споразум ове врсте који Комисија има са представницима универзитетске заједнице.

Меморандум о сарадњи предвиђа успостављање стручне и едукативне сарадње ове две институције у области политике конкуренције, кроз организацију семинара, гостујућих предавања стручњака Комисије, заједничких тематских радионица у Институту Економског факултета у Нишу, формирање програма студентских пракси, заједничке издавачке делатности из области конкуренције.

Очекује се да ће овај Меморандум отворити простор за заједничке напоре усмерене ка подизању свести о значају промовисања политике заштите конкуренције нарочито у координацији са Центром за сарадњу са привредом Ниша.

О важности праксе потписивања протокола о сарадњи као оквира за имплементацију заједничких и координираних активности са партнерским институцијама, и потреби

њеног даљег афирмисања у раду Комисије, сведочи, између осталог и *летња стручна пракса*, коју је Комисија ове године, по први пут, организовала и која је била намењена усавршавању студената и постдипломаца правних и економских факултета Универзитета у Београду, Универзитета у Крагујевцу и Универзитета у Нишу, а у области политике заштите конкуренције.

Током стручне праксе одржан је низ предавања и радионица на којима су студенти имали прилику да се упознају са надлежностима и начином рада Комисије, да стекну основна знања о методама откривања повреда конкуренције, методологији испитивања концентрација на тржишту и израде економских анализа, као и другим аспектима рада институције, у које спадају сарадња са другим телима за заштиту конкуренције у свету, међународним и домаћим организацијама, као и алаткама које Комисија примењује при активностима везаним за заступање политике заштите конкуренције.

Очекује се да почетак организовања студентских пракси у Комисији допринесе подизању нивоа теоријског знања студената у области права конкуренције и његовој примени у пракси, као и промоцији политике заштите конкуренције у академској заједници.

Учешће представника Комисије у раду Комисије за контролу државне помоћи

Према одредби члана 6. став 2. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 51/09), представник Комисије обавља функцију заменика председника Комисије за контролу државне помоћи. Представник Комисије је у протеклој години активно учествовао у раду Комисије за контролу државне помоћи, дајући конкретне предлоге за измене и допуне предлога одлука (решења и закључака), као и мишљења у вези са применом Закона о контроли државне помоћи, по појединачним захтевима министарстава, агенција, покрајинских секретаријата АП Војводине, јединица локалне власти и др., као и мишљења у вези поднетих планова реорганизације стечајних дужника, а у складу са чланом 157. Закона о стечају. Поред наведеног, представник Комисије у Комисији за контролу државне помоћи је у протеклој години присуствовао разним скуповима у земљи на којима је тема била државна помоћ у Републици Србији и прописи којима је ова област регулисана. Имајући у виду да се поглавље о конкуренцији убраја у једно од најзахтевнијих и најсложенијих у процесу преговарања и да ће из тих разлога Европска комисија овом поглављу посветити посебну пажњу, неопходно је, у још већој мери, унапредити сарадњу између две комисије, посебно имајући у виду оцену Европске комисије, која се односи на област конкуренције у делу државне помоћи, да је неопходно интензивирање активности на превазилажењу уочених недостатака.

Учешће представника Комисије на конференцијама, семинарима и округлим столовима у земљи

Комисија је, на позив Привредне коморе Србије, била присутна на састанцима организованим поводом израде Општих услова пословања и акта о категоризацији аутобуских станица који је организовала Групација за превоз путника у друмском саобраћају и аутобуске станице ПКС.

Почетком марта 2017. године, представници Комисије учествовали су на конференцији **„Искуства креирања јавних политика заснованих на подацима и чињеницама“**, коју је организовао Републички секретаријат за јавне политике у сарадњи са Министарством просвете, науке и технолошког развоја и пројектом ПЕРФОРМ, који спроводи представништво *Helvetas Swiss Intercooperation SRB*. На конференцији је било речи о неопходности системских промена за успостављање система креирања јавних политика заснованих на доказима и чињеницама, као и о искуствима и изазовима приликом реализације истраживања у четири пилот пројекта. Корисници ова четири пилот пројекта били су: Комисија, Министарство привреде, Министарство омладине и спорта и Министарство културе и информисања.

Представници Комисије презентовали су искуства у раду на пројекту **„Анализе стања конкуренције на тржишту постпродајних услуга (*aftermarkets*)“**, као и о имплементацији стечених сазнања. Презентација је била посвећена и највећим поукама из пилот пројеката, користима од истраживања за потреби креирања јавних политика за друштвене науке, истраживачке институте и државне институције као кориснике таквих истраживања.

У закључној речи наглашен је висок квалитет остварене сарадње међу партнерима у пројекту, током свих фаза имплементације пројекта, изражено задовољство због учешћа у пројекту као и потреба да се настави са спровођењем оваквих и сличних пројеката, који би за циљ имали да доносиоци одлука буду свесни вредности знања и анализа у решавању проблема.

Априла 2017. године, у организацији НАЛЕД-а одржана је седница **Радне групе Националног конвента о ЕУ**, која прати преговоре о Поглављу 8 - Политика конкуренције, током које су представници Комисије имали излагања на теме „Прописи у области политике конкуренције – потреба за даљим унапређењем правног оквира“ и „Улога и значај економских анализа и релевантних података у примени заштите конкуренције“.

Седница Радне групе Националног конвента о ЕУ била је прилика да се представи улога и досадашња пракса Комисије, као и да се скрене пажња на изазове у спровођењу политике заштите конкуренције у процесу приступања Србије ЕУ, као и да се први пут, на једном месту окупе представници Комисије, Комисије за контролу државне помоћи, представници Министарства трговине, туризма и телекомуникација и представници организација цивилног друштва.

Током седнице Радне групе закључено је да је неопходно наставити са праћењем активности везаним за политику конкуренције. Посебно је истакнута важност оваквих састанака и међусобног информисања и деловања, а у циљу што квалитетнијег испуњавања договореног и што бржег отварања Поглавља 8, будући да Национални конвент о ЕУ представља стално тело у оквиру којег се воде системски структуриране дебате представника државне администрације, политичких партија, невладиних организација, стручне јавности, пословне заједнице, синдиката и професионалних удружења о процесу придруживања Србије ЕУ.

Представници Комисије учествовали су и на **Трећој радионици и координационом састанку Мултидисциплинарног тима на тему: Превара у поступку јавних набавки/финансијске преваре и јавне корупције** и том приликом одржао излагање на

тему „Политика заштите конкуренције и јавне набавке: улога Комисије за заштиту конкуренције“.

Мултидисциплинарни тим има за циљ да представнике разних државних институција, владиних организација и тела, представи једне другима, едукује чланове о могућностима и специјалностима других организација као и да ојача комуникацију и координацију између тих организација – све са крајњим циљем идентификације, успешније истраге и кривичног гоњењења превара у поступку јавне набавке и других случајева јавне корупције. Радионица и рад Мултидисциплинарног тима је организован у форми састанка у сарадњи са представницима Организације за европску безбедност и сарадњу – Мисија у Београду и Министарства правде Сједињених Америчких Држава при Амбасади САД у Београду. Састанку су, осим представника Комисије присуствовали и представници Врховног касационог суда, Републичког јавног тужилаштва, Државне ревизорске институције, Управе за јавне набавке, Службе за борбу против организованог криминала Министарства унутрашњих послова Републике Србије и других организација.

Председник Комисије изложио је на научној конференцији **„Структурне реформе и улога регулаторних тела у Србији“** реферат на тему „Улога Комисија за заштиту конкуренције у економским и регулаторним реформама: актуелни трендови и будући изазови“, у којем је изложио главне елементе функционисања Комисије као и основне одредбе Закона. Посебан акценат стављен је на сарадњу са регулаторним телима и државним органима и организацијама, али и будуће правце развоја политике заштите конкуренције у Републици Србији, имајући у виду елементе нацрта нове директиве Европске комисије која за циљ има унапређење рада тела за заштиту конкуренције ЕУ.

Основни циљ одржане научне конференције био је да се представе истраживачки резултати као могући допринос за изградњу повољног институционалног оквира и основе за ефикаснији привредни развој Републике Србије. Организатор овог скупа било је Научно друштво економиста Србије, у сарадњи са Академијом економских наука и Економским факултетом у Београду.

Комисија је и 2017. године била активни учесник међународне конференције **„Конкуренција и конкурентност“**, коју традиционално организује адвокатска канцеларија Карановић и Николић, у сарадњи са немачком фондацијом Фридрих Нојман (*Friedrich Naumann*). На овој конференцији, која је била фокусирана на различита искуства у примени права конкуренције у контексту приступања Републике Србије ЕУ, контроли државне помоћи, пракси у подели надлежности у праву заштите конкуренције, као и поштовања правила конкуренције, уводно излагање имао је председник Комисије, док је члан Савета Комисије учествовао на једном од панела. Председник Комисије аутор је и чланка у публикацији „У фокусу конкуренција“, који се традиционално објављује у време одржавања ове конференције.

Савет страних инвеститора, у Србији представио је традиционално издање **„Беле књиге“** за 2017. годину, приказ виђења пословне климе, као и препоруке за њено унапређење из угла улагача.

И у овогодишњој едицији констатује се значајан напредак у раду Комисије и поздрављају најаве даљег унапређења законодавног оквира, што ће омогућити још успешнију примену политике заштите конкуренције у Републици Србији.

Према оцени Савета страних инвеститора, обим активности Комисије у различитим областима њене надлежности, као и спремност за коришћење сложених механизма који су јој на располагању у складу са Законом, представљају значајан напредак у односу на претходни период.

Подизање свести о значају конкуренције кроз јавно заступање

Јавно заступање и промоција политике заштите конкуренције спроводи се кроз комуникацију Комисије са медијима, националним органима, домаћим и међународним партнерима и организацијама.

Неизоставни део активности тела за заштиту конкуренције је и јавно заступање политике конкуренције које Међународна мрежа за конкуренцију (*International Competition Network – ICN*) дефинише као активности које спроводи тело за заштиту конкуренције, које су у вези са промоцијом конкурентног окружења, а не односе се на спровођење правила о заштити конкуренције, већ углавном кроз грађење односа на добровољној основи са другим учесницима (Влада, министарства, правосудни органи, Скупштина, учесници на тржишту, невладин сектор, општа јавност, итд.) у систему конкуренције и повећањем јавне свести о предностима конкуренције.

Промоција/заступање политике конкуренције, транспарентност рада Комисије и успешна комуникација са свим релевантним учесницима, имају суштински значај за спровођење надлежности које су Комисији поверене Законом.

Један од начина промовисања заштите конкуренције у протеклом периоду била је транспарентна, предвидива примена Закона од стране Комисије и редовно објављивање одлука на интернет страни Комисије.

Конкретно, подизање свести о значају конкуренције током 2017. године, укључивало је као и ранијих година све активности Комисије усмерене ка унапређењу законског оквира, промовисање заштите конкуренције и конкурентног пословног окружења, односно на јачање свести о значају заштите конкуренције, применом механизма који подразумевају добровољно прихватање правила и сарадње, а санкционисање и принудно извршење као крајњу меру.

Комисија жели да постигне следеће циљеве кроз своје активности заступања:

- подизање свести о значају заштите конкуренције за функционисање отворене тржишне привреде и за корист потрошача;
- упознавање јавности са предностима ефикасне конкуренције (конкурентног пословног окружења, мање улазних баријера, нова радна места, бољи квалитет производа и услуга итд.);
- препознатљивост Комисије у јавности што подразумева информисаност о овлашћењима Комисије, али и о обавезама учесника на тржишту;
- упознавање учесника на тржишту са прописима о заштити конкуренције као превенција настанка повреда конкуренције.

Инструменти који су коришћени за остваривање ових циљева на основу надлежности Комисије из члана 21. Закона, али и праксе тела за заштиту конкуренције у ЕУ и шире, су: мишљења на нацрте и предлоге закона и на важеће законе, који су од утицаја на заштиту конкуренције; мишљења о примени Закона; објављивање одлука у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на интернет страници Комисије.

Најважнији облици комуникације са јавношћу била су саопштења за штампу, интервјуи у електронским и штампаним медијима, пласирање важних тема у медије, публикације и интернет страници Комисије. Важан део активности промоције Комисије јесу и бројни тематски скупови, од конференција и округлих столова, до тематских стручних радионица и саветовања и других облика окупљања заинтересованих јавности, директна едукација кроз саветовања, издавање брошура и специјализованих публикација, кампање. Укупан број учесника оваквих скупова процењује се на више од хиљаду у извештајном периоду.

Заступање политике заштите конкуренције обухватало је, између осталог: иницијативе које предузима Комисија према другим државним органима/телима у циљу да утиче на законодавни оквир и спровођење политике заштите конкуренције, као и активности које се предузимају у циљу јачања свести пословне заједнице, органа власти и опште јавности о предностима конкуренције у друштву.

Такође, углед и препознатљивост Комисије у јавности су остваривани како кроз ефикасну примену закона, заступања (*advocacy*), међународну сарадњу, тако и путем медија. Комисија је комуницирала са медијима у 2017. години, кроз различите форме обраћања (саопштења, интервјуи, тематски догађаји, конференције, одговори на питања, пласирање тема и објава у медијима, припрема и дистрибуција брошура) и др.

У току 2017. године, у оквиру покренуте иницијативе за доношење новог закона о заштити конкуренције, који ће омогућити ефикаснији рад Комисије и олакшати спровођење политике заштите конкуренције у Републици Србији, реализоване су активности заступања са више кључних партнера за реализацију тог сложеног посла.

Одржан је низ састанака са Привредном комором Србије и других пословних удружења, као и са представницима цивилног сектора ради активног учешћа у изради новог закона.

У оквиру јавног заступања политике конкуренције код тржишних учесника, Комисија је упозорила на могуће неконкурентско понашање учесника на тржишту постпродајних услуга на основу Секторске анализе стања конкуренције у сектору постпродајних услуга. Ово тржиште, између осталог обухвата гаранцију, сервисне услуге, промет и коришћење резервних делова за моторна возила и најпродаваније беле технике – фрижидера и веш машина.

Налазе до којих је дошла, Комисија је формулисала у документима Информација о налазима и ставовима Комисије у вези са анализом тржишта постпродајних услуга у сектору моторних возила и Информација о налазима и ставовима Комисије у вези са анализом постпродајних услуга у сектору производа беле технике.

Ове налазе Комисија је упутила надлежним државним органима, пословним удружењима, али и тржишним учесницима из сектора постпродајних услуга у

секторима моторних возила и беле технике, како би их упозорила да, у случају да не измене одређене делове уговора које имају са својим добављачима или дистрибутерима, могу бити предмет поступка Комисије.

У 2017. години Комисија је добила посебно признање на конкурс „Заступање политике конкуренције 2016 – 2017“, са фокусом на унапређење политике конкуренције у агенди економске политике: „Иновативне стратегије заступања у односу на тржишне изазове“, који је расписала Међународна мрежа за конкуренцију (ICN) и Светска банка (WBG).

Текст којим је Комисија освојила ово престижно признање односи се на примену заступања политике заштите конкуренције код државних органа, при чему су активности Комисије имале за циљ измену законских одредби које су фаворизовале јавна предузећа и ограничавале приступ других категорија учесника на тржишту комуналних делатности.

У образложењу жирија је наведено да је награђени чланак недвосмислено показао колико важну улогу може имати тело за заштиту конкуренције у промовисању неутралности примене закона у односу на све тржишне актере.

Признање је додељено од стране жирија чији су чланови угледни стручњаци за питања конкуренције Светске банке и Међународне мреже за конкуренцију.

Овај конкурс, који се већ традиционално расписује сваке године, има за циљ да истакне кључну улогу тела за заштиту конкуренције у промовисању политике заштите конкуренције кроз представљање успешних примера заступања политике конкуренције (*Competition Advocacy*).

У традиционалном издању „Беле књиге“ за 2017. годину, Савет страних инвеститора (FIC) у Србији је представио приказ виђења пословне климе, као и препоруке за њено унапређење из угла улагача. У овом документу се и ове године констатује значајан напредак у раду Комисије и поздрављају најаве даљег унапређења законодавног оквира, што ће омогућити још ефикасније спровођење политике заштите конкуренције у Републици Србији.

Према оцени Савета страних инвеститора у поређењу са претходним годинама, Комисија је јасно уложила значајан труд у развоју политике заштите конкуренције (*competition advocacy*).

Активности Комисије усмерене на односе са пословном и стручном јавношћу

Комисија је изузетно активна у упознавању пословне заједнице у Републици Србији, као и стручне јавности са свим аспектима свог деловања, а које произилази из овлашћења која су Комисији дата Законом. У том смислу, и ову годину, Комисија је посветила и бројним активностима јавног заступања политике заштите конкуренције. Представници Комисије били су активни на бројним дешавањима која су организовала удружења, попут НАЛЕД-а, Савета страних инвеститора, Америчке привредне коморе, клуба Привредник и слично.

Активности Комисије усмерене на односе са средствима јавног информисања

Комисија је опредељена ка стратешком приступу односима са медијима, кроз благовремено достављање релевантних информација и континуирану сарадњу са медијима, организацију података, дугорочно планирање и временски распоред активности.

Такође, едукацијом и подизањем интересовања медија за област заштите конкуренције, истовремено постиже се боље разумевање и добијање подршке јавности, која даље може да изврши позитиван притисак на учеснике на тржишту и доносиоце политичких одлука. Истовремено, тиме се испуњава и обавеза обавештавања јавности о раду Комисије.

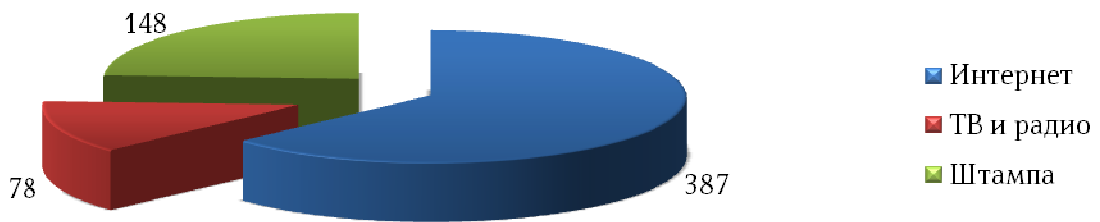
Комисија је током 2017. године учинила додатне напоре како би значај заштите конкуренције учинила транспарентним и разумљивим широкој јавности (учесницима на тржишту, потрошачима и медијима). Објављивање свих битних одлука и обавештења о догађајима у којима Комисија учествује, су транспарентно и благовремено пласирани, како на интернет страници Комисије, тако и у свим релевантним медијима (штампаним и електронским). Такође је за квалитет јавне промоције резултата рада Комисије изузетно значајна била и присутност председника Комисије у јавности, што говори у прилог потребе даљег појављивања представника Комисије у медијима кроз интервјуе, гостовања, ауторске чланке и сл.

Као и претходних година, и овај период био је обележен интересовањем представника медија за све врсте активности Комисије. У 2017. години, Комисија је водила поступке и донела одлуке у предметима чији су учесници, између осталих, биле и велике домаће и иностране компаније које су остваривале активност и на тржишту Републике Србије, као и јавна предузећа.

Интересовање медија, када је реч о условно одобреним концентрацијама, односило се не само на предмете започете и окончане у 2017. години, већ и на оне из претходних година, за које је спровођење наложених мера имало своју актуелност и у извештајном периоду.

Комисија није имала ни један захтев медија за достављање информација на основу Закона и приступу информација од јавног значаја, с обзиром на то да је на сваки упит који јој је достављен од представника медија, одговорила у најкраћем могућем року, водећи рачуна да у такве одговоре не буду укључени они подаци који представљају пословну тајну, а са којима је Комисија поступала у складу са Законом. Комисија је током 2017. године, имала више од 600 објава у штампаним и електронским медијима о активностима и поступцима које води, које су све биле у позитивној или неутралној конотацији.

Графикон број 20:
Структура објава

Комисија је организовала или била домаћин на више скупова који су били повод за комуникацију са медијима ради промоције њених активности, од којих се, као најзначајнији свакако могу издвојити два догађаја: Дан конкуренције - међународна конференција „Изазови у примени политике заштите конкуренције на путу ка ЕУ“ и семинар на тему „Искуства у спровођењу политике заштите конкуренције у Републици Кореји и Републици Србији“.

Забележене су објаве (интервјуи, изјаве, извештаји) Комисије о Дану конкуренције, у медијима (интернет портали, електронски и штампани медији) са националном и регионалном покривеношћу, званични портали Владе Републике Србије и Министарства државне управе и локалне самоуправе, итд.). Објаве су новинарски обрађене у делу медија, док су у осталим пренети опширнији агенцијски извештаји. Новинске агенције су пренеле прослеђене најаве и пласирале их као агенцијске вести, а након догађаја објавиле и својим корисницима дистрибуирале опширније извештаје.

Семинар на тему „Искуства у спровођењу политике заштите конкуренције у Републици Кореји и Републици Србији“ је догађај који је, по својој природи, имао обележје стручног скупа, намењеног онима који се професионално баве политиком и правом конкуренције. Комисија је успела да и ово дешавање искористи за промоцију политике заштите конкуренције у широј јавности у Републици Србији и у региону.

Током 2017. године организовано је више интервјуа и гостовања представника Комисије у најтиражнијим и најгледанијим штампаним и електронским медијима (Политика, Данас, Блиц, Вечерње новости, РТС 1, ТВ Н1, ТВ Пинк, ТВ Хепи, ТВ Студио Б, итд.). Такође, председник Комисије је изнео ставове и политику Комисије у више интервјуа стручним часописима који излазе у Републици Србији.

Поступање Комисије по Закону о слободном приступу информацијама од јавног значаја

Комисија води посебну евиденцију захтева у складу са Законом о слободном приступу информација од јавног значаја. Поред наведеног, складу са Законом о заштити података о личности, Комисија води одговарајуће евиденције које су уписане у Централни регистар Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. Комисија уредно одговара на захтеве који за предмет имају омогућавање приступа информацијама од јавног значаја.

Комисији је током 2017. године достављено укупно 11 захтева за приступ информацијама од јавног значаја, сходно одредбама Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Подносиоци захтева су у шест случајева били представници удружења грађана, а у пет случајева адвокатске канцеларије. Жалбе због делимичног одбијања захтева од стране Комисије поднела је у једном случају адвокатска канцеларија, а у другом удружење грађана. Током 2017. године није било ни једног захтева медија за достављање информација, по основу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Повереник за слободан приступ информацијама од јавног значаја није донео ни једно решење којим обавезује Комисију да поступи по основу поднете жалбе.

Заштита пословно осетљивих података и пословних тајни

Одредбом члана 45. Закона прописана је могућност Комисије да одреди меру заштите извора података или одређених података. Тако заштићени подаци немају својство информације од јавног значаја у смислу закона којим се уређује слободан приступ информацијама од јавног значаја. Заштиту одређује закључком председник Комисије, на оправдан захтев странке, лица које је подносилац иницијативе за испитивање повреде конкуренције, или трећег лица које је доставило, односно ставило на увид одређене податке. Заштита се одређује само када подносилац захтева докаже да је његов интерес да се подаци не учине доступним јавности већи од интереса јавности – права јавности да зна, и то само ако подносилац захтева учини вероватним могућност настанка знатне штете због откривања извора података, односно података на које се захтев односи.

Важно је напоменути да ова мера заштите подразумева да заштићени подаци немају ознаку тајности у складу са законом којим се уређује тајност података. Мера има дејство у односу на поступање Комисије, тј. Комисија не може омогућити приступ тим информацијама по основу закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја. Било које друго лице, правно или физичко, укључујући органе у смислу Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја, може наведене податке учинити доступним, без обзира на меру заштите из члана 45. Закона, у складу са позитивним правом.

Председник Комисије је у 2017. години донео 253 закључка о заштити података, односно извора података, од чега 169 закључака о усвајању, 79 закључака о делимичном усвајању, а пет закључака којима се одбија захтев за заштиту података.

Сектор за испитивање концентрација је у 2017. години припремио 176 закључака о заштити података, од чега је 112 закључака којим се захтев усваја, 63 закључка којим се захтев делимично усваја, а један којим се одбија захтев за заштиту података. Од укупног броја донетих закључка, два закључка су донета на основу захтева поднетих у 2016. години. Захтеви за заштиту података су постављени у поступцима испитивања концентрација (скраћени поступци и поступци вођени по службеној дужности) и у поступцима давања мишљења у вези са применом одредаба Закона које се односе на концентрације.

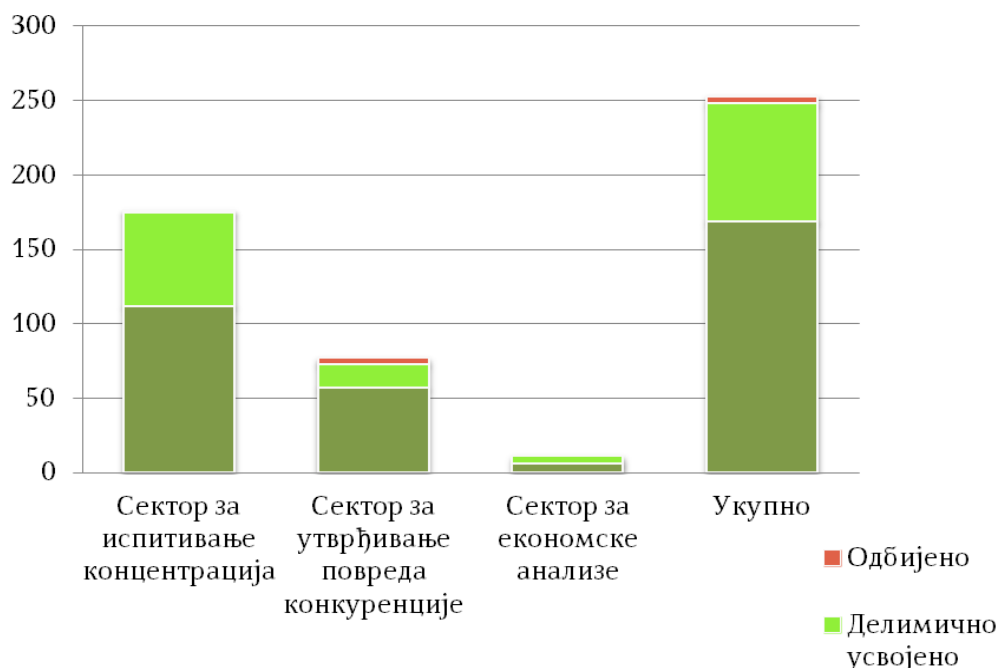
Сектор за утврђивање повреда конкуренције је у 2017. години припремио 77 закључака, од чега је 57 закључака којим се захтев усваја, 16 закључка којим се захтев делимично

усваја и четири којим су одбијени захтеви за заштиту. Захтеви за заштиту података су постављени у предметима у којима је испитивано постојање основане претпоставке да је дошло до повреде конкуренције, затим у поступцима по службеној дужности у којима се утврђује постојање повреде и у поступцима по захтеву за појединачно изузеће рестриктивног споразума од забране.

Сектор за економске анализе је припремио 11 закључака, од чега је шест закључака којим се захтев усваја и пет закључка којим се захтев делимично усваја. Захтеви за заштиту података су постављени приликом спровођења секторских анализа и анализа услова конкуренције.

Графикон број 21:

Структура захтева за заштиту података односно извора података, и одлука по захтевима

Видео продукција

У циљу унапређења комуникације Комисије, како са учесницима на тржишту, тако и са најширом јавности, Комисија је први пут, у сарадњи са британским телом за заштиту конкуренције „*Competition Market Authority – CMA*“, припремила 10 кратких анимираних филмова о заштити конкуренције.

За увођење овакавог вида комуникације Комисија се определила, обзиром да је у питању кратак, јасан и ефикасан и најмоћнији вид преноса информација. Ови филмови су се користили путем више комуникационих канала, а планирани су за пласирање преко интернета и друштвених мрежа, као и приликом презентација. Филмови су наишли на одличан пријем у најширој јавности и међу тржишним учесницима, јер на једноставан и популаран начин објашњавају неке од најсложенијих појмова заштите конкуренције и уједно су допринели популаризацији и видљивости Комисије. Комисија је, за потребе додатног ширења поменутог материјала међу тржишним учесницима, припремила одређен број УСБ флеш меморија на којима је понуђен наведених садржај.

Публикације

Комисија је и у 2017. години наставила са издавањем публикација намењених учесницима на тржишту, али и општој јавности. Током 2017. године објављени су:

- Збирка прописа из области заштите конкуренције (на српском и енглеском језику) – Ова публикација садржи све актуелне прописе из области заштите конкуренције, који су обједињени на једном месту. Намењена свим учесницима на тржишту, као и њиховим правним заступницима и осталој стручној јавности;
- Лифлет – „Буди први“ о програму помиловања (*leniency*). Како је уочена слаба информисаност, пре свега учесника на тржишту о *leniency* програму, његовој сврси и могућностима који он пружа, намера Комисије била је да се информише што шири круг учесника на тржишту о *leniency* програму, као једном од начина за откривање и превентиву у борби против картелског договарања. Промоција овог лифлета одржана је током семинара намењеног управо програму помиловања.

Интернет страница Комисије

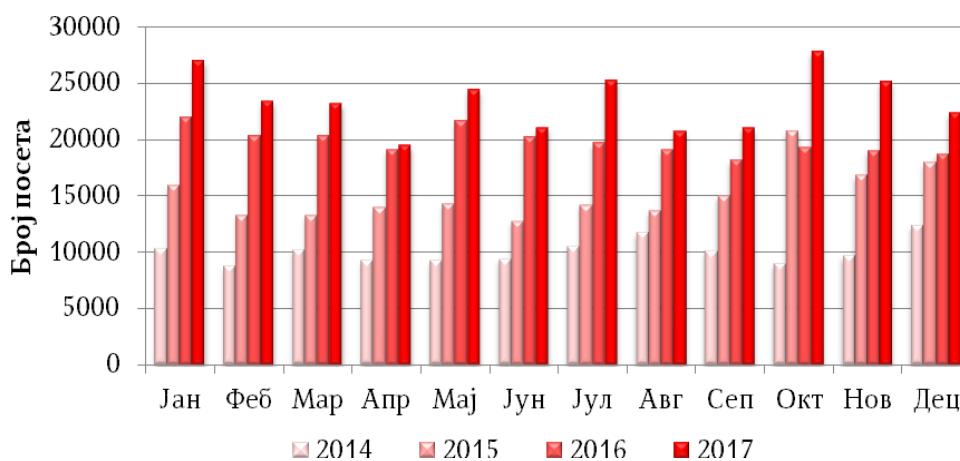
У извештајној години, Комисија је наставила са раније успостављеном праксом, а у неким деловима и законском обавезом, пуне транспарентности у раду, како објављивањем свих релевантних докумената на званичној интернет страни Комисије (www.kzk.gov.rs), тако и саопштења о свим дешавањима у Комисији која су од интереса

за јавност. Све објаве Комисије на званичној интернет страници доступне су на српском и енглеском језику.

Стручној, али и широј јавности доступне су **све одлуке** које је Комисија донела у поступку решавања по поднетим пријавама или у поступцима вођеним по службеној дужности. Такође, Комисија објављује и израђене економске анализе, као и предлоге прописа. Интензивирана је пракса издавања саопштења за јавност у вези са предметима који изазивају интересовање медија, али и у случајевима када Комисија оцењује да је важно изнети став по одређеном питању. Такође, објављују се све информације о значајнијим активностима председника Комисије, чланова Савета Комисије и запослених. Ова пракса је допринела значајно већем броју посета званичне интернет презентације, који је увећан за 18,2% у односу на претходну годину.

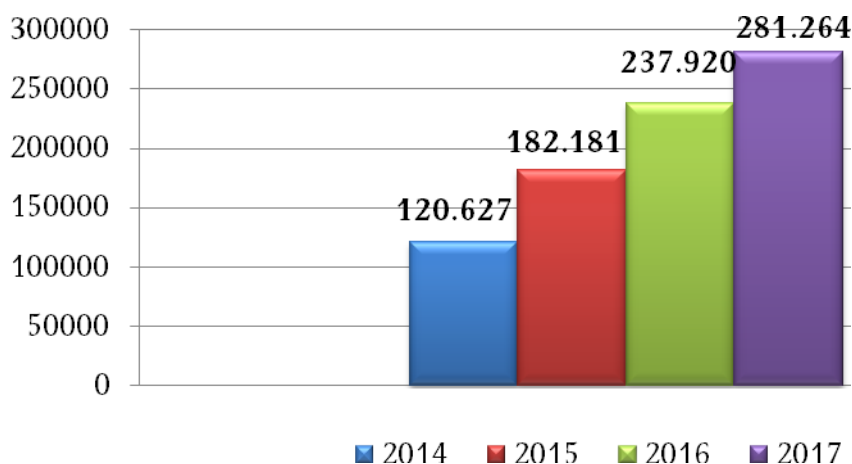
Графикон број 22:

Преглед појединачних улазака на сајт по месецима

Графикон број 23

Преглед појединачних улазака на сајт по годинама

У 2017. години повећано је интересовање домаћих и иностраних медија за рад Комисије. Новинари штампаних и електронских медија, као и интернет портала поставили су Комисији велики број питања из делокруга њене надлежности. Некада је

оквир постављених питања био опредељен интересом јавности у односу на конкретне поступке који су вођени пред Комисијом, али су се питања представника медија односила и на захтеве за ближим тумачењем одређених законских норми. Комисија је по таквим захтевима увек одговарала у најкраћем могућем року.

Ради даљег унапређења комуникације са свим заинтересованим јавностима и постизања пуне транспарентности у раду Комисије, у 2017. години се приступило припремама на унапређењу интернет комуникације и проширењу на нове медије, као што су друштвене мреже. То подразумева израду новог интернет сајта, на савременијој платформи као и креирање стратегије присуства на друштвеним мрежама, отварање и управљање налозима на њим (*Facebook, Twitter и LinkedIn*).